

Jaarverslag 2011

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch, maart 2012

De Rekenkamercommissie,

Drs. R.C.D. Berndsen MPA, voorzitter

Dr. ir. G.B.C. Backus

Dr. ir. P.J.M.M. Krumm MPA

Drs. P.W.M. de Gouw

Mevr. drs. Y.J. Bouwman-Bakker

Mevr. mr. M.A.B. van der Sloot

A.M. Rotman

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Wat wilde de Rekenkamercommissie bereiken?	4
3.	Wat heeft de Rekenkamercommissie hiervoor gedaan en wat heeft het opgeleverd?	5
3.1.	Onderzoek Risicomanagement gemeente 's-Hertogenbosch	5
3.2	Onderzoek naar Onderhandse Aanbestedingen.....	6
3.3	Onderzoek Verbonden Partijen	7
3.4	Onderzoek naar de bezwaren op belastingen en heffingen	9
3.5	Vooronderzoek naar de effecten van het regionaal economisch beleid	9
3.6	Vooronderzoek naar woningmarkt/scheefwonen	9
3.7	Vooronderzoek naar leningen en garanties door de gemeente aan private partijen.	10
3.8	Overige algemene voornemens in 2011.....	10
4.	Wat heeft dat gekost?	12
5.	Vooruitblik.....	13

1. Inleiding

In het verleden boden wij het jaarverslag en het daaropvolgende onderzoeksprogramma meestal in één document aan. Het onderzoeksprogramma 2011-2012 loopt echter nog door, terwijl de wet voorschrijft dat wij een jaarverslag opstellen. Net als het Jaarverslag 2009 hebben wij ook dit verslag los gekoppeld van het onderzoeksprogramma.

In dit jaarverslag blikt de Rekenkamercommissie terug op het jaar 2011. De Gemeentewet schrijft voor dat jaarlijks vóór 1 april een jaarverslag wordt opgesteld en toegezonden aan de raad. Maar los van deze formele reden, wil de commissie - als verlengstuk van de raad - graag haar bevindingen delen met de raad. De commissie wil graag leren van de gebeurtenissen van het voorbije jaar, om haar werk verder te kunnen verbeteren.

Samenstelling

De Rekenkamercommissie bestond in 2011 uit de volgende leden:

Drs. R.C.D. Berndsen MPA, voorzitter (tot 20 maart 2012)
Dr. ir. G.B.C. Backus, extern lid
Dr. ir. P.J.M.M. Krumm MPA, extern lid
Mevr. drs. Y.J. Bouwman-Bakker, extern lid (vanaf 1 maart 2011)
Drs. P.W.M. de Gouw, extern lid
Mevr. mr. M.A.B. van der Sloot, lid vanuit de gemeenteraad
A.M. Rotman, lid vanuit de gemeenteraad
Drs. H.W.M. Wouters, secretaris

De Rekenkamercommissie is het afgelopen jaar zeven keer voltallig bijeen geweest. Daarnaast zijn er bijeenkomsten geweest van subgroepen uit de commissie, voor de begeleiding van de onderzoeken.

2. Wat wilde de Rekenkamercommissie bereiken?

Missie

Volgens de wet heeft de Rekenkamercommissie als doel onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid zoals dit onder verantwoordelijkheid van raad, college en ambtelijke organisatie tot stand komt.

De Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch startte begin 2005 met haar werkzaamheden. De commissie heeft destijds haar missie en doelen in een werkplan vastgelegd. In 2006 is de Rekenkamercommissie bijna volledig van samenstelling veranderd. Met deze bijna volledig vernieuwde commissie werd een verse start gemaakt.

De Rekenkamercommissie van gemeente 's-Hertogenbosch legt in haar onderzoeken het accent op de *maatschappelijke effectiviteit van beleid* en bijvoorbeeld minder op de correcte naleving van de regels waarop onderzoek naar rechtmatigheid is gericht. Dergelijk onderzoek valt in ieder geval voor zover het de financiën aangaat, wat haar betreft onder verantwoordelijkheid van de accountant.

De Rekenkamercommissie wil met haar onderzoek uiteindelijk een bijdrage leveren aan vergroten van de *kwaliteit van het door de gemeente gevoerde bestuur en beleid*. De rekenkamercommissie heeft als doel de controlerende en kaderstellende rol van de raad te versterken. Daarmee staat de rekenkamercommissie ten dienste van de raad. De rol van de gemeenteraad in de uitoefening van zijn controlerende en kaderstellende taak is daarmee een steeds terugkerende invalshoek van het onderzoek.

De Rekenkamercommissie stelt zich dan ook ten doel onderzoek te (laten) verrichten naar de doeltreffendheid van beleid: in hoeverre worden de doelen bereikt als gevolg van de inzet van beleid? In het verlengde hiervan kan *de kaderstellende rol van de raad verder worden verbeterd*: heeft de raad in zijn kaderstelling heldere keuzes gemaakt, een kwalitatief dan wel kwantitatief meetbaar doel gesteld met een daarbij aangegeven tijdsperiode en budget?

Geplande activiteiten in 2011

De activiteiten van de commissie waren het afgelopen jaar gebaseerd op het onderzoeksprogramma 2011-2012. Dit programma heeft de commissie op 12 juli 2011 aan de gemeenteraad doen toekomen. Drie onderwerpen uit het onderzoeksprogramma 2010 liepen nog door tot begin 2011. De volgende onderzoeken zijn afgerond dan wel in uitvoering genomen:

- 1 Onderzoek naar risicomanagement bij de gemeente 's-Hertogenbosch;
- 2 Onderzoek naar onderhandse aanbestedingen;
- 3 Onderzoek naar verbonden partijen;
- 4 Onderzoek naar de bezwaren op belastingen en heffingen;
- 5 Vooronderzoek naar de effecten van het regionaal economisch beleid;
- 6 Vooronderzoek naar woningmarkt/scheefwonen;
- 7 Vooronderzoek naar leningen en garanties door de gemeente aan private partijen.

Het onderzoeksprogramma 2011-2012 is nog volop in uitvoering. Een groot deel van het programma is volgens planning in 2011 afgerond of activiteiten zijn gestart.

In het jaar 2011 is ook aandacht besteed aan de zichtbaarheid van de commissie, door de fysieke aanwezigheid in de raad(scommissies), en meer en andere communicatie tijdens en na het

onderzoek. De doorwerking van de aanbevelingen van de onderzoeken is en blijft een belangrijk aandachtspunt.

3. Wat heeft de Rekenkamercommissie hiervoor gedaan en wat heeft het opgeleverd?

3.1. Onderzoek Risicomanagement gemeente 's-Hertogenbosch

De Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch onderzocht in 2011 de risicobeheersing van de gemeente. Risico's nemen is voor een gemeente onvermijdelijk. Maar bij het nemen van risico's hoort ook een goede beheersing van die risico's. De Rekenkamercommissie gaat in het onderzoek uit van een brede definitie van 'risico'. Het gaat om financiële risico's én om niet-financiële risico's. De verantwoordelijkheid voor risicomanagement ligt vooral bij het college en de ambtelijke organisatie.

De Rekenkamercommissie concludeerde dat het beheersen van risico's in de gemeentelijke organisatie niet op alle afdelingen op dezelfde manier gebeurt. En het gebeurt op een meer informele manier. Deze vorm van risicomanagement heeft voor de raad een aantal nadelen. Het is voor de raad niet goed in te schatten wat de mogelijke gevolgen zijn. En ook niet hoe waarschijnlijk het is dat die gevolgen zich voordoen. En er is niet voldoende inzicht in het totale gemeentebrede (rest)risico. De raad is daardoor niet goed voorbereid op wat er in het ergste geval kan gebeuren.

De Rekenkamercommissie had de volgende aanbevelingen:

- De communicatie over de risico's moet helder en uniform zijn. Daarmee krijgt de raad inzicht in de onderbouwing van risico's. De gemeentelijke organisatie moet gemeenschappelijk afspreken over de begrippen en definities die worden gehanteerd. Ook moet de organisatie afspreken hoe zij risico's inventariseert, kwantificeert en prioriteert. Het college moet ervoor zorgen dat alle organisatieonderdelen hiermee hetzelfde omgaan.
- Het college moet aan de raad jaarlijks aangeven hoe groot het risico was/is. En ook welke beheersmaatregelen er zijn genomen. Tevens moet duidelijk zijn hoe groot het (maximale) overblijvende risico in geld is. En hoe dit zich verhoudt tot de totale 'draagkracht' van de gemeente.
- De raad moet richtlijnen opstellen voor de soorten risico's waarover hij informatie wil. Dit in relatie tot het totale overblijvende risico van de gemeente.
- Het college moet voor de raad een checklist opstellen voor specifieke soorten risico's. Daarmee kan de raad zelf risico's afwegen en in de raad behandelen. De informatie die hiervoor nodig is, is dan vollediger.

Doorwerking:

Het rapport is besproken in de raadscommissie FES van 26 september 2011. Het college meldde dat het naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer het risicomanagement voor de

verschillende afdelingen wil standaardiseren, teneinde de mogelijkheden te benutten om een uniform risicomanagement te voeren.

Enkele fracties kondigden een motie aan om de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie vast te leggen in een nota Risicomanagement, mits deze niet tot meer bureaucratie leidt. Het college merkte op dat met de motie de uitdaging wordt aangegaan om de spanning tussen adequate risicomanagementinformatie en bureaucratisering op te lossen.

Het rapport is behandeld in de gemeenteraad van 11 oktober 2011. De raad nam een motie aan van Bosch Belang, Rosmalens Belang en CDA. In de motie werd het college opgeroepen om:

1. De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie te verwerken in de Nota Risicomanagement binnen de gemeente 's-Hertogenbosch;
2. Deze Nota als raadsvoorstel ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.

Het college merkte op het woord 'verwerken' als een opdracht te zien om de motie uit te voeren. Het college kondigde aan dat er binnenkort een nota zou verschijnen. Het college gaf aan bereid te zijn de raad te informeren over de op te stellen nota Risicomanagement door middel van een raadsinformatiebrief, maar niet door middel van een raadsvoorstel.

3.2 Onderzoek naar Onderhandse Aanbestedingen

De Rekenkamercommissie rondde in 2011 het onderzoek af naar de onderhandse aanbestedingen. De commissie bekeek de uitwisseling van gegevens binnen de gemeente en de organisatie, de procedures en de (mogelijke) rol van de gemeenteraad.

De Rekenkamercommissie verzamelde informatie over de kleinere aanbestedingen tot €193.000. Het bleek dat een klein aantal leveranciers verantwoordelijk is voor 50% van de totale inkoopomzet. Meer dan 95% van hen heeft een inkoopomzet van minder dan € 193.000 per jaar. Dit is het drempelbedrag voor openbaar aanbesteden.

De Rekenkamercommissie concludeerde dat de basis in orde is. De gemeente werkt volgens de geldende regels. Binnen deze regels zijn er vrijheden en daardoor volgt de gemeente de interne protocollen niet letterlijk. De Rekenkamercommissie concludeert dat het niet nodig is het gemeentelijke beleid op het gebied van onderhandse aanbestedingen grondig te herzien. Er zijn wel verbeteringen mogelijk.

Binnen de gemeente bestaat er geen organisatiebreed inzicht over de aantallen onderhandse aanbestedingen en de bedragen die er mee gemoeid zijn. Deze categorie aanbestedingen blijft in de organisatie deels onzichtbaar.

Op enkele punten zijn volgens de Rekenkamercommissie verbeteringen mogelijk. Het college zou zo snel mogelijk een organisatiebreed overzicht moeten maken van de onderhandse aanbestedingen. Het college werkt momenteel aan een registratiesysteem daarvoor. De Rekenkamercommissie vindt dat de raad jaarlijks inzage moet krijgen in deze aanbestedingen. Volgens de Rekenkamercommissie kan een sterkere coördinatie en een betere bundeling van de inkopen tot kostenbesparing leiden. Dit kan bijvoorbeeld door concurrerende offertes aan te

vragen. En door te onderzoeken op welke gebieden bundeling van inkoop tussen sectoren mogelijk is.

Ook zou het college beleidskaders voor duurzaam en sociaal inkopen voor moeten leggen aan de gemeenteraad.

Doorwerking:

Het rapport is op 23 mei 2011 in de raadscommissie FES besproken. De discussie richtte zich op de noodzaak om de interne bedrijfsvoering op het punt van (kleinere) aanbestedingen wel of niet verder te verbeteren, op het verstrekken van een overzicht aan de raad en op het duurzaam inkopen. Het college gaf aan dat de raad bij de jaarrekening informatie krijgt uit het ingevoerde monitorsysteem, zodat de raad daar waar mogelijk kan sturen. Het college onderschreef de bevinding van de rekenkamercommissie dat de coördinatie op het gebied van aanbestedingen kan worden verbeterd. Ook meldde het college dat men zich heeft verbonden aan de duurzaamheidsdoelstelling. Het streven is om in 2015 voor 100% duurzaam in te kopen.

In de raadsvergadering van 5 juli 2011 werd een amendement van de fracties van Trots, Rosmalens Belang, GroenLinks, PvdA en VVD aanvaard. In dat amendement werd het college verzocht om een concernbreed registratiesysteem van kleinere aanbestedingen te implementeren. De raad sprak uit dat het niet noodzakelijk is om de raad jaarlijks een overzicht van deze aanbestedingen te geven. Verder verzocht de raad het college om te kijken of door een betere coördinatie inkoopvoordelen te halen zijn. Tot slot besloot de raad dat de huidige kaders voor duurzaam en sociaal inkopen voldoende zijn en dat de raad daarom nu geen nieuw beleid hoeft vast te stellen.

3.3 Onderzoek Verbonden Partijen

De Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch rondde begin 2011 het onderzoek af naar de verbonden partijen van de gemeente. De rapportage werd begin 2011 aan de raad aangeboden. De rekenkamercommissie concludeerde dat het college in de afgelopen periode een uitgebreid pakket aan (nieuw) beleid en vernieuwde regelgeving heeft ontwikkeld op het gebied van verbonden partijen. Er zijn echter nog verbeteringen mogelijk op het gebied van:

- het beter en actiever benutten van de bestaande mogelijkheden tot sturing ten aanzien van verbonden partijen;
- het bevorderen van de eigen verantwoording en het werken met normenkaders door de verbonden partijen zelf;
- het risicobeheer bij verbonden partijen en
- het inzicht in de mogelijke belangen- en rolconflicten bij ambtelijke vertegenwoordigers in bestuursfuncties van verbonden partijen.

Samenvattend, waren onze aanbevelingen als volgt:

1. De in de nieuwe kaders verankerde mogelijkheden van sturing (verlenen van toestemming, uiten van wensen en bedenkingen) te benutten. Dit geldt ook voor de mogelijkheden van sturing zoals die in de reguliere planning- en controlcyclus zijn verankerd. Het

is daarbij gewenst dat het college de raad in groter detail informeert, samenhangend met beleidsrelevantie en risico.

2. Het college op te dragen dat het bij de verbonden partijen bevordert dat zij meer proactief werk maken van het afleggen van de eigen verantwoording tegenover de samenleving, zeker in gevallen van beleidsrelevante of risicovolle activiteiten
3. Het college op te dragen dat het meer in algemene zin bevordert dat de verbonden partijen, vanuit de context van vertrouwen, binnen bepaalde eigen (normen)kaders gaan werken.
4. Zorgvuldig en regelmatig stil te staan bij het risicobeheer bij verbonden partijen en te vragen om een systematische en voor uw raad inzichtelijke analyse. Daarin vooral ook de verbonden partijen waarvoor de gemeente het meest aansprakelijk is en/of waarmee de gemeente het grootste risico loopt, aan de orde te stellen.
5. Het aspect van de mogelijke persoonlijke belangen- en rolconflicten bij benoeming van ambtelijke vertegenwoordigers in bestuursfuncties van verbonden partijen als bijzonder onderwerp te onderzoeken en waar nodig met aanvullende bepalingen te komen.

Doorwerking:

De rapportage is op 26 mei 2011 in de raadscommissie BZ besproken. De bespreking was in combinatie met door het college opgestelde nieuwe kaders voor de omgang met verbonden partijen. De discussie richtte zich op de verantwoording over de effecten van verbonden partijen, over de eindigheid van een verbonden partij en over mogelijke conflictsituaties in de vertegenwoordiging vanuit de gemeente in verbonden partijen.

Op 5 juli 2011 is het rapport in de gemeenteraad behandeld, in combinatie met het raadsvoorstel 'kaders verbonden partijen'. Over het rapport van de rekenkamercommissie werd een amendement ingediend door de fractie van Trots. De raad werd verzocht in te stemmen met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. In het amendement zou aanvullend het college de raad niet alleen informeren over verbonden partijen in de reguliere planning- en controle cyclus, maar tevens op momenten dat er wijzigingen zijn die risicovol zijn. Ook zou het college de ambtelijke voordrachten inzichtelijk moeten maken voor de gemeenteraad. Tot slot zou het college de raad tijdig moeten informeren over het moment waarop de deelname van de gemeente in een verbonden partij beëindigd zou kunnen worden.

Het college ontraadde het amendement, omdat het zou wringen met de uitgangspunten in het raadsvoorstel van het college. En omdat de verantwoording al zou gebeuren op de wijze zoals de rekenkamercommissie voorstelde. Het amendement werd niet aangenomen.

Een motie van Leefbaar, VVD, Bosch Belang, Rosmalens Belang en Stadspartij Knillis werd verworpen. Hierin zou de raad moeten uitspreken "dat de gemeente in beginsel géén gemeentelijke (ambtelijke en/of bestuurlijke) vertegenwoordiging in bestuursorganen van verbonden partijen benoemt, tenzij wordt aangetoond dat alle andere mogelijkheden om het publiek belang te behartigen niet (voldoende) geschikt zijn en dat juist een gemeentelijke vertegenwoordiging ertoe leidt dat dit wel op een goede manier gebeurt."

Een motie van PvdA, D66, Bosch Belang en SP waarin het college werd opgeroepen zich actief in te zetten voor toepassing en naleving van de code Tabaksblat door verbonden partijen werd aangenomen.

3.4 Onderzoek naar de bezwaren op belastingen en heffingen

De rekenkamercommissie heeft eind 2011 een onderzoek verricht naar de bezwaarafhandeling van belastingen en de beleving van burgers. Het onderzoek is afgerond. De rapportage is in februari 2012 voor hoor en wederhoor naar het college gestuurd. Naar verwachting kunnen wij het rapport in maart 2012 naar de raad sturen.

Het doel van het onderzoek is inzicht te geven in de kwaliteit van beleid en procedures, de manier van communiceren en de mate van burgergerichtheid daarbij van de gemeente en het acceptatieniveau bij bezwaarmakers. Vragen die in het onderzoek worden gesteld zijn:

- 'Is er sprake van goed beleid en een efficiënte inrichting van de bezwaarprocedures?
- communiceert en handelt de gemeente burgergericht in relatie tot de bezwaarmakers (burgers, bedrijven en instellingen)?'

Het onderzoek richt zich op de WOZ en het parkeren. Voor het onderzoek zijn burgers geïnterviewd over hun ervaringen met de gemeentelijke bezwarenprocedure (belevingsonderzoek). Ook is een feitenonderzoek uitgevoerd, dat inzicht biedt in beleid, procedures, omvang en kosten van bezwaarafhandeling.

3.5 Vooronderzoek naar de effecten van het regionaal economisch beleid

De rekenkamercommissie is in 2011 een vooronderzoek gestart naar de effecten van het regionaal economisch beleid. In het vooronderzoek zijn al enkele stappen gezet. Zo is er met behulp van een extern adviseur een interne notitie opgesteld waarin het werkveld, problemen en uitdagingen voor de gemeente zijn verkend. Dit voorsnog op basis van openbaar beschikbare gegevens en informatie.

Na afronding van het vooronderzoek zal de commissie besluiten of er eventueel een groter onderzoek wordt gestart. In dit verband zal de rekenkamercommissie haar eerste verkenning presenteren in de raadscommissie FES en vervolgens bezien of een nader vervolgonderzoek zal worden uitgevoerd en zo ja, met welke vraagstelling.

3.6 Vooronderzoek naar woningmarkt/scheefwonen

De rekenkamercommissie oriënteerde zich eind 2011 op het onderwerp woningmarkt, vooral het zogenaamde 'scheefwonen': zijn er genoeg woningen zijn voor de juiste doelgroepen? De commissie wilde vooral de mogelijke rol en instrumenten van de gemeente(raad) bezien in relatie tot het scheefwonen.

De commissie heeft eerder twee keer onderzoek verricht naar de woningmarkt. Deze onderzoeken raken het onderwerp scheefwonen. Ook het college is bezig met het onderwerp. Ook zijn er momenteel drastische verschuivingen op de woningmarkt gaande. De rekenkamercommissie heeft na het vooronderzoek besloten om het onderwerp voorlopig te 'parkeren'.

3.7 Vooronderzoek naar leningen en garanties door de gemeente aan private partijen.

De rekenkamer startte in 2011 een vooronderzoek naar de leningen en garanties door de gemeente. De commissie heeft overzichten opgevraagd van de op dit moment uitstaande 'vaste uitzettingen' en garantstellingen. De commissie verdiept zich in vragen als hoe houd je als gemeente toezicht op de garantstellingen en hoe laat je je informeren over de stand van zaken? Andere vragen zijn die naar het beleid ten aanzien van het maken van afspraken over de looptijd van garanties en het verwerken van het risico van garanties in de gemeentebegroting. En zijn er op dit moment garanties met bijzondere van het algemene beleid afwijkende afspraken en of is het in de afgelopen tien jaar voorgekomen dat garanties werden ingeroepen? Meer specifieke vragen die de commissie zich stelt betreffen de gestelde voorwaarden aan vaste uitzettingen bij bijvoorbeeld FC Den Bosch, Willemspoort en Brabanthallen, en de reden dat gebruik wordt gemaakt van 'tussenconstructies', via BIM en MEI. Hoe zijn de afspraken en hoe houd je als gemeente toezicht?

Het vooronderzoek loopt nog door in 2012.

3.8 Overige algemene voornemens in 2011

Kort samengevat wilde de Rekenkamercommissie in 2011 verder bouwen vanuit de basis die eerder is gelegd, en een gerespecteerd en waardevol instituut worden van en voor de raad. Door onderzoek blijven doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur wil de commissie een bijdrage leveren aan het verbeteren van het functioneren van de gemeente, en de kaderstellende, sturende en controlerende rol van de raad hierin. Waar mogelijk en nodig wil de commissie korte, 'actuele' onderzoeken gaan verrichten op eigen initiatief en eventueel op verzoek van de raad. De commissie acht het nodig en gewenst regelmatig contact en overleg te hebben met de gemeenteraad en de onderzoeksresultaten op een aansprekende manier te presenteren. Daar wil de commissie meer werk maken, voor zover dat in de invloedssfeer van de Rekenkamercommissie ligt, van de doorwerking van de onderzoeksresultaten. Wij zijn van mening dat deze doelen in belangrijke mate zijn gerealiseerd.

Communicatie met de gemeenteraad in 2011

Ook in 2011 heeft de commissie regelmatig met de raad en raadscommissies gecommuniceerd, zowel schriftelijk als mondeling. In 2011 zijn veel onderzoeken afgerond en opgestart. Er zijn relatief meerdere contactmomenten geweest met raadscommissies en gemeenteraad. Met het Presidium is gesproken over niet-inhoudelijke zaken rondom de Rekenkamercommissie. In 2011 is afgesproken om de behandeling van de raadsvoorstellen over rekenkameronderzoeken te wijzigen. Voortaan voorziet het Presidium de raadsvoorstellen van een dictum waarin wordt voorgesteld de aanbevelingen van de rekenkamercommissie vast te stellen. Voorheen werd de besluitvorming meer open gelaten, waarmee de besluitvorming over aanbevelingen afhankelijk werd van amendementen of moties.

Intensiever contact met de gemeenteraad was er in 2011 over het onderwerp 'Jeroen Bosch Art Center'. Een motie, met daarin het verzoek aan de rekenkamer om onderzoek te doen naar dit onderwerp, leidde tot een debat in de raad en met het college. Na een door het college opgesteld feitenrelaas en beantwoording door het college van kritische vragen vanuit de raad is de discussie over dit onderwerp afgerond. De rekenkamercommissie besloot vervolgens om op eigen initiatief geen onderzoek te doen naar dit onderwerp.

Overige activiteiten in 2011

De Rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Dit om kennis en ervaring over het lokale rekenkamerwerk uit te kunnen wisselen. Binnen de NVRK heeft de Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch samen met een aantal andere rekenkamer(commissie)s deelgenomen aan besprekingen over een vorm van kwaliteitszorg van (het onderzoek door) rekenkamers die het NVRK-bestuur wil gaan opzetten. Aan de NVRK is een landelijke Kring van Secretarissen verbonden, waar ook onze secretaris deel van uitmaakt. Collegiale uitwisseling van informatie, ideeën en kennis is er ook met de grotere rekenkamer(commissie)s in Noord-Brabant en Gelderland. De secretaris neemt deel aan de kringvergaderingen in deze beide regio's.

De commissie heeft deelgenomen aan het jaarcongres en vergaderingen van de NVRK.

Evaluatie Rekenkamerfunctie Ministerie van BZK

Bij de invoering van de Wet Dualisering is vastgelegd om vijf jaar na het instellen van de rekenkamer(commissie)s hun functioneren te evalueren. Het evaluatieonderzoek is in opdracht van het Ministerie van BZK uitgevoerd door Berenschot. Het rapport is in mei 2011 verschenen. De minister moet nog reageren op het rapport.

Er is breed waardering voor het werk van de rekenkamer(commissie)s. De evaluatie wijst uit dat rekenkamer(commissie)s op de meeste plaatsen een stevige positie hebben verworven. Daarnaast blijkt dat de gekozen structuur en bemensing niet van invloed zijn op de kwaliteit van en de waardering voor de uitgevoerde onderzoeken. Er is, aldus BZK/Berenschot, geen aanleiding voor een ingewikkelde en tijdrovende discussie over structuur en vormgeving. Los van de kwaliteit van de producten zijn het veel meer 'zachte factoren' als betrokkenheid, politiek gevoel, stijl van opereren en cultuur die de effectiviteit van de rekenkamer(commissie) bepalen.

De Rekenkamercommissie zal de aanbevelingen uit de evaluatie vertalen naar de situatie in 's-Hertogenbosch en op basis daarvan haar werkwijze aan te passen. Dit betreft in ieder geval het permanent trachten om aanbevelingen zo concreet en toepasbaar als mogelijk op te stellen en het blijven investeren in de relatie met de raad.

4. Wat heeft dat gekost?

De Rekenkamercommissie is bevoegd binnen een aan haar bij de begroting beschikbaar gesteld budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van haar taken. Voor 2011 ging het om een werkbudget van circa € 79.000 voor het verrichten van onderzoek, presentiegelden van de externe leden en overige kosten (lidmaatschap NVRR, congres, representatie, e.d.). Het budget van de commissie bestaat naast het genoemde werkbudget uit personeelskosten.

Overzicht werkbudget per 31 december 2011

	Begroot 2011	Werkelijk 2011	Saldo
Onderzoekskosten	61.390	51.680	9.710
Presentiegelden	16.570	15.231	1.338
Overige	1.330	1.165	165
TOTAAL	79.290	68.076	11.214

De onderschrijding op de post 'onderzoekskosten' wordt veroorzaakt door het feit dat de commissie in 2011 (delen van) enkele onderzoeken zelf heeft verricht.

5. Vooruitblik

De komende periode zullen ontwikkelde werkwijzen en rapportagevormen worden voortgezet en verbreed. En de commissie zal nieuwe aspecten van het rekenkamerwerk verkennen. Deels komen deze voort uit de landelijke tendensen en ontwikkelingen, deels uit de eigen ervaringen. Het vergroten van de effectiviteit van het rekenkamerwerk, vooral door het investeren in de relatie met de gemeenteraad, vinden wij belangrijk. Onderzoeksrapporten zullen concrete en herkenbare conclusies en aanbevelingen moeten opleveren.

In 2012 zullen wij het lopende onderzoeksprogramma afronden. Indien mogelijk zullen wij aanvullend nog enkele vooronderzoeken verrichten. Wij denken hierbij aan het grondbeleid.

Eind 2012 stellen wij een nieuw onderzoeksprogramma op voor de jaren 2013/2014. Bij de inventarisatie van nieuwe onderzoeksonderwerpen zullen, zoals gebruikelijk, suggesties van raadsleden worden benut. Er blijft in het onderzoeksprogramma overigens ruimte voor en bijzondere onderwerpen, op basis van actualiteit of eventuele verzoeken van de raad.

De samenstelling van de rekenkamer is, door aflopende benoemingstermijnen en het ontstaan van vacatures, de voorbije jaren fors veranderd. In 2012 start een nieuwe voorzitter en wordt een nieuw extern lid geworven. Ondanks deze wijzigingen heeft de 'productie' op volle toeren gedraaid. Wij hopen dit ook in de komende jaren te kunnen continueren.

Rekenkamercommissie 's-Hertogenbosch*Drs. R.C.D. Berndsden MPA, voorzitter**Dr. ir. G.B.C. Backus**Dr. ir. P.J.M.M. Krumm MPA**Mevr. drs. Y.J. Bouwman-Bakker**Drs. P.W.M. de Gouw,**Mevr. mr. M.A.B. van der Sloot**A.M. Rotman**Drs. H.W.M. Wouters, secretaris**Tel: 073-615 9770**Mail: rekenkamer@s-hertogenbosch.nl**Web: www.s-hertogenbosch.nl/rekenkamercommissie*